

Příklad 1

Základním materiálem při výrobě diagnostických přístrojů je ušlechtilá ocel. Předem stanovená výše nákladů na jeden kus je 152 Kč (na základě normy spotřeby základního materiálu a předem stanovené pořizovací ceny).

Další významnou položkou nákladů je nájemné za pronájem prostor, včetně souvisejících nákladů zahrnujících úklid, běžné opravy a údržbu, teplo, vodu a elektrickou energii.

Plán na měsíc květen předpokládá výrobu 24 000 ks přístrojů a náklady na pronajaté prostory ve výši 1 140 000 Kč. Ve skutečnosti se v květnu vyrobilo 25 000 ks přístrojů, skutečně se spotřebovalo ušlechtilé oceli za 3 725 000 Kč. Nájemné a související náklady činily 1 125 000 Kč.

Posuďte výši hospodárnosti u obou nákladových položek a určete, o jakou formu hospodárnosti se jedná.

Příklad 2

Kalkulovaná spotřeba materiálu na výrobu jednoho výrobku (rukavice) byla na základě normy spotřeby a předpokládané pořizovací ceny stanovena ve výši 90 Kč. V návaznosti na vývoj poptávky byl stanoven plán výroby 5 000 rukavic.

Celková rozpočtovaná spotřeba základního materiálu byla stanovena na 450 000 Kč. Ve skutečnosti bylo vyrobeno pouze 4 800 rukavic při celkové spotřebě základního materiálu 420 000 Kč.

Posuďte úroveň dosažené hospodárnosti při výrobě rukavic a určete, o jakou formu hospodárnosti se jedná.

Příklad 3

Společnost AAA, s.r.o. vyrábí dřevěné polotovary. Rozpočtovaná, pevně stanovená výše nákladů na řízení výrobního útvaru na tento měsíc byla stanovena na 91 000 Kč. Plán výroby (v návaznosti na plán prodeje) stanovil rozsah činnosti útvaru v celkovém objemu 1 400 ks výrobků.

Poptávka na trhu se však oproti předpokladům plánu zvýšila, a proto bylo nutné zvýšit také skutečnou výrobu polotovarů, a to o 15 %. Vlivem racionalizačních opatření v organizaci práce činily skutečné náklady na řízení útvaru v hodnoceném období pouze 88 550 Kč.

Zjistěte úroveň hospodárnosti při vynakládání ekonomických zdrojů na řízení výrobního útvaru, posuďte, o jakou formu hospodárnosti se jedná.

Příklad 4

Rozpočtovaná, pevně stanovená výše nákladů na řízení výrobního útvaru byla stanovena na 99 900 Kč. Plán výroby v návaznosti na plán prodeje stanovil rozsah činnosti útvaru v celkovém objemu 2 500 ks výkonů.

Vzhledem ke zvýšení poptávky po výkonech na trhu oproti předpokladům bylo nutno zvýšit i skutečnou výrobu útvaru o 5 %. Vlivem racionalizačních opatření práce činily skutečné náklady na řízení útvaru v hodnoceném období pouze 83 700 Kč.

Proveďte posouzení úrovně hospodárnosti při vynakládání ekonomických zdrojů na řízení výrobních útvarů a vyhodnoťte, o jakou formu hospodárnosti se jedná.

Příklad 5

Letecká společnost dosáhla ve sledovaném období následujících výsledků:

Výnosy z prodeje	300 mil. Kč
Náklady na leteckou přepravu (spotřeba materiálu, nakoupené služby, odpisy, mzdové náklady)	210 mil. Kč
Daň ze zisku	10 mil. Kč
Čistý zisk	24,4 mil. Kč

Investovaný kapitál činí 1,2 mld. Kč a je tvořen ze dvou třetin úročenými cizími zdroji, převážně dlouhodobými bankovními půjčkami s průměrnou úrokovou sazbou 6,95 %. Vlastníci zvážili podnikatelské riziko spojené s jejich investicí do této společnosti i alternativní možnosti investování jejich kapitálu a na základě těchto úvah požadují zhodnocení vlastního kapitálu společnosti ve výši 11 %. Sazba daně z příjmu činí 24 %.

- Vypočtete rentabilitu vlastního kapitálu a výsledek interpretujte.
- Vypočtete výši ekonomické přidané hodnoty a výsledek interpretujte.